

Változnak a közösségi koordinációs szabályok az Európai Unió társadalombiztosításában

Hír-ADÓ

Az Európai Unió tagállamok szociális biztonsági rendszereinek koordinációját jelenleg szabályozó 1408/71/EGK, valamint az annak végrehajtásáról szóló 574/72/EGK rendeleteket 2010. május 1-jétől felváltja a 883/2004/EK, valamint az annak végrehajtásáról szóló 987/2009/EK rendelet. A megváltozott EU szabályok hazai alkalmazását elősegítendően módosul a Tbj. végrehajtási rendelete is.

Jelen hírlevelünkben az új koordinációs szabályokban és a magyar szabályozásban bekövetkező legfontosabb változásokra hívjuk fel ügyfeleink figyelmét.

Változnak a közösségi koordinációs szabályok az Európai Unió társadalombiztosításában

Az új koordinációs szabályokról szóló korábbi hírlevelünkben már tájékoztatást adtunk arról, hogy az 1408/71/EGK rendelet felváltására kidolgozott 883/2004/EK rendelet (Rendelet) az Európai Unió hivatalos lapjában még az új tagállamok csatlakozása előtt 2004. április 29-én kihirdetésre került, azonban alkalmazására csak a végrehajtási rendeletének elfogadását követően, azzal együtt kerülhet sor. A **883/2004/EK** rendelet és a végrehajtási szabályait tartalmazó **987/2009/EK** rendelet (*Végrehajtási rendelet*) **2010. május 1-től** alkalmazandó.

A Rendelet célja a polgárok jogainak erősítése és az adminisztrációs szabályok egyszerűsítése volt, azonban az új szabályok alkalmazása különös figyelmet igényel kiküldetés és több tagállamban történő foglalkoztatás esetén, valamint az átmeneti időszakban. A vállalatoknak célszerű áttekinteni a kiküldetési szabályzatokat és szükségessé válhat a külföldi foglalkoztatással kapcsolatban kialakított álláspontok felülvizsgálata.

Fontos kiemelni, hogy a Rendelet a Végrehajtási rendeletével együtt értelmezhető, azonnal és közvetlenül alkalmazandó minden tagállam által. Az új Rendelet bevezetését követően az alapvető szabályok nem változnak. Nem változik például, hogy a 883/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó személyeket bármely tagállam jogszabályai szerint ugyanolyan jogok illetik meg, és ugyanolyan kötelezettségek terhelik, mint az adott tagállam állampolgárait. Nem változik az a főszabály sem, hogy a Rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandók.

Fontosabb változások

A Rendelet személyi hatálya, lakóhely

A Rendelet személyi hatálya kiterjed a *tagállamok állampolgáira*, egy tagállamban *lakóhellyel* rendelkező *hontalanokra* és *menekültekre* – akik egy vagy több tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, vagy tartoztak-, valamint ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira.

Az Európai Unió területén jogszerűen tartózkodó (valamelyik EGT tagállamban bejelentett lakóhellyel rendelkező) harmadik államok polgáira az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendeletek alkalmazhatóságát jelenleg a Tanács 859/2003/EK rendelete szabályozza. Az 1408/71/EGK és az 574/72/EGK rendeletek (EU állampolgárokra) hatályon kívül helyezését követően a 3. ország állampolgárai és EFTA tagok (Izland, Norvégia, Liechtenstein, Svájc) állampolgárainak esetében továbbra is az

1408/71/EGK rendelet és a 859/2003/EGK rendelet irányadó, ezen országok állampolgárai nem tartoznak a 883/2004/EK rendelet személyi hatálya alá.

A Rendelet meghatározza a **lakóhely** és a **tartózkodási hely** fogalmát, a Végrehajtási rendelet pedig tartalmazza a lakóhely meghatározása során figyelembe veendő szempontokat (pl. család, lakhatás, tevékenység végzésének helye, jövedelem forrása). Amennyiben a fenti szempontok alapján közös megegyezés nem születik a tagállamok intézményei között, a Rendelet alkalmazása során a személy adott területre költözésének indokaiból kikövetkeztethető szándék meghatározó a lakóhely tekintetében.

Az alkalmazandó tagállami szabály

- A közösségi koordináció főszabálya szerint továbbra is a munkavégzés helye szerinti tagállam joga alkalmazandó.
- A kiküldetésre az új Rendelet is különös szabályokat tartalmaz. A jelenlegi szabályok szerint a kiküldött legfeljebb 1 évig tarthat a kiküldő ország társadalombiztosítási jogszabályainak hatálya alá, amely további 1 évre meghosszabbítható. Az új szabályozás szerint a kiküldetésben lévő munkavállalók célországokként a kiküldetés kezdetétől számított 24 hónapon keresztül a kiküldő államban maradnak biztosítottak, amelyhez kizárólagosan a kiküldő ország illetékes hatóságának a hozzájárulása szükséges. (A Végrehajtási rendelet kiküldetésre vonatkozó előírása szerint a munkáltató által a másik tagállamba küldött személy lehet olyan is, akivel a munkáltató egy másik tagállamba történő kiküldetés céljából létesített munkaviszonyt).
- Az a több tagállamban munkát végző munkavállaló, aki a munkáját részben abban az országban végzi, amelyben a lakóhelye van, a jelenlegi szabályozás szerint a lakóhelye szerinti ország járulékszabályainak hatálya alá tartozik. Az új rendelkezések szerint azonban a kiküldött csak abban az esetben maradhat a lakóhelye szerinti állam járulékszabályainak a hatálya alatt, ha tevékenységének lényeges részét (legalább 25%) ebben az államban folytatja munkaideje és/vagy díjazása alapján.
- A korábbi szabályok értelmében azok a magánszemélyek, akik szokásosan több tagállamban végeznek munkát és az egyik országban munkavállalók, a másik országban pedig önálló vállalkozók voltak, általában mindkét államban járulékot fizettek. Az új szabályozás a kettős járulékfizetést kizárja, a járulékfizetés abban az államban történik a Rendelet értelmében, amelyikben a magánszemély munkavállalóként végez tevékenységet.
- A régi szabályozás 17. Cikkének megfelelően az új Rendelet 16. Cikke is tartalmaz kivételes szabályt arra vonatkozóan, ha a 2 évet meghaladó kiküldetési időtartam esetén a járulékfizetés továbbra is a kiküldő országban történik. A kivételes szabály alkalmazása továbbra is az érintett országok illetékes hatóságainak megállapodása alapján lehetséges.

A fennálló biztosítás igazolása, hatóságok közötti egyeztetés

Az egyes tagállamok társadalombiztosítási szabályainak hatálya alá tartozás elbírálásának folyamata előreláthatólag változatlan marad, valamint továbbra is marad az EU egészségbiztosítási kártya. Főbb eltérések:

- 2010.04.30-ig kezdődő kiküldetés esetén (a kiküldetés kezdete és nem az igénylés időpontja számít), valamint az 1408/71/EGK rendelet hatálya alá tartozók esetében a hatóság E101-et állít ki,
- 2010.05.01-től kezdődő kiküldetés esetén elvileg az A1 "hordozható dokumentum"-ot kell(ene) kiállítani, azzal a feltételezéssel, hogy az addig rendelkezésre áll,
- megszűnik az E-102 formanyomtatvány alkalmazása, amely korábban az 1 évet meghaladó kiküldetés hosszabbítására szolgált.

Az OEP portálon felsorolt űrlapok esetében lehetőség van a kérelmek elektronikus benyújtására. A tagállamok intézményei közötti elektronikus adatcsere vonatkozásában 2 év az átmeneti időszak. Az intézmények közötti elektronikus adatcsere az EU Bizottság által fenntartott szerveren keresztül, egyelőre "papír formában" történik, a tagállamok közötti egyeztetések intenzitásának növekedése várható.

Átmeneti rendelkezések

Az a munkavállaló, aki 2010. május 1-jén érvényes E101-es igazolással rendelkezik, az igazolás lejártáig vagy a lényeges körülményekben bekövetkező változás időpontjáig a már kiállított E101-es igazolás alapján tehet eleget a járulékfizetési kötelezettségének.

A 883/2004/EK rendelet a 87. Cikk szerinti feltételek esetén 10 év átmenetet biztosít.

A Tbj. végrehajtási rendeletének (Vhr.) módosítása

A Vhr. az eddig is alkalmazott gyakorlatot foglalja szabályokba, elősegítve a Rendelet és a Végrehajtási rendelet alkalmazását azzal, hogy többek között:

- definiálja a munkavállalót és az önálló vállalkozót,
- részletszabályokat tartalmaz a kiküldetésre és a több országban történő munkavégzésre.

A Tbj. módosított végrehajtási rendelete az új közösségi rendeletekkel együtt 2010. május 1-én lép hatályba.

Kapcsolatok

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban bármilyen észrevétele, hozzáfűzni valója van, kérjük, vegye fel a kapcsolatot szakértőinkkel az alábbi elérhetőségeken:

Dr. Kövesdy Attila

Vezető partner

Tel : +36-1-428-6728

Email : akovesdy@deloitteCE.com

Kőszegi Annamária

Partner

Tel : +36-1-428-6708

Email : akoszegi@deloitteCE.com

Veszprémi István

Partner

Tel : +36-1-428-6907

Email : iveszpremi@deloitteCE.com

Dr. Gyuricsku Eszter

Igazgató

Tel : +36-1-428-6756

Email : egyuricsku@deloitteCE.com

Dr. Márkus Csaba

Igazgató

Tel : +36-1-428-6793

Email : csmarkus@deloitteCE.com

A Hír-ADÓ ügyfeleinkhez elektronikus úton érkezik. Amennyiben Ön is szeretné megkapni kiadványunkat, kérjük, jelezze igényét Sági Mónikánál (tel.: +36-1-428-6812; e-mail: msapi@deloittece.com).

A jelen dokumentum és a benne foglalt valamennyi információ a Deloitte Magyarország társaságaitól származik és célja, hogy bizonyos témakör(ök)ben általános információkkal szolgáljon, de nem tárgyalja az adott témakör(öke)t annak teljességében.

A jelen dokumentumban megadott információk nem minősülnek számviteli, adóügyi, jogi, befektetési, tanácsadási illetve egyéb szakmai szolgáltatásnak. Ezek az információk nem képezhetik ügyfeleink üzleti döntéseinek kizárólagos alapját. Ügyfeleinket arra kérjük, hogy pénzügyeiket vagy üzletvitelüket befolyásoló bármely döntésük meghozatala, vagy a döntés szerint történő lépés megtétele előtt kérjék képzett szakmai tanácsadóink véleményét.

A jelen dokumentum és a benne foglalt információk tájékoztató jellegűek és társaságaink aktuális helyzetét tükrözik, de nem szolgálnak a Deloitte Magyarország cégei által tett jognyilatkozatként és társaságaink nem vállalnak felelősséget sem a jelen dokumentummal sem a benne foglalt információkkal, illetőleg semminemű teljesítési vagy minőségi megfeleléssel kapcsolatban. A Deloitte Magyarország cégei nem felelnek a szolgáltatásaik piacképességére, vagy adott célra való alkalmassága, jogtisztasága, versenyképessége, biztonsága és pontossága vonatkozásában.

Ügyfelünk a jelen dokumentumot és a benne foglalt információkat a saját felelősségére használja, és teljes mértékben felelősséget vállal a jelen dokumentum és a benne foglalt információk használatából eredő következményekért, esetleges veszteségeikért. A Deloitte Magyarország cégei nem vonhatók felelősségre jelen dokumentum, vagy a benne foglalt információk felhasználásával kapcsolatosan felmerülő sem közvetlen sem közvetett károkért, egyéb veszteségeikért.

Ha a fenti rendelkezések bármelyike bármilyen okból nem érvényesíthető, a többi rendelkezés továbbra is hatályban marad és alkalmazandó.

A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, valamint adó-, vezetési és pénzügyi tanácsadási, kockázatkezelési és jogi szolgáltatásokat (ügyfeleinknek együttműködő ügyvédi irodánk, az Ember, Drabos és Szarvas Ügyvédi Iroda nyújtja a jogi tanácsadási szolgáltatásokat) állami és magáncégek részére egyaránt. Több mint 140 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte világszínvonalú szakértelemmel és a helyi igényeknek megfelelő szaktudással felvértezve áll ügyfelei rendelkezésére világszerte. A Deloitte több mint 169.000 szakértője egytől egyig arra törekszik, hogy a kiválóság mércéjévé váljon.

A Deloitte szakembereit egy olyan, együttműködésen alapuló vállalati kultúra egyesíti, amely elősegíti a szakmai feddhetetlenséget, az értékteremtést, az egymás iránti elkötelezettséget és a kulturális sokszínűségből fakadó erő érvényesülését. Munkatársaink olyan környezetben dolgoznak, ahol biztosított számukra a folyamatos tanulás, a kihívást jelentő munkatapasztalatok megszerzése, és a szakmai előmenetel lehetősége. A Deloitte szakemberei célul tűzték ki, hogy erősítsék a vállalat társadalmi felelősségvállalását, elnyerjék a közvélemény bizalmát, és közreműködjenek a helyi közösségek fejlesztésében.

A Deloitte név a Deloitte Touche Tohmatsu svájci "Verein" és tagvállalatainak hálózatára utal, melyek mindegyike önálló, egymástól elkülönülő jogi személy.

A Deloitte Touche Tohmatsu és tagvállalatai jogi struktúrájának részletes bemutatását a következő link alatt találja: www.deloitte.com/hu/magunkrol.